

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA

23. 12. 2024. – 27. 12. 2024.

ODJEL ZA BANKARSTVO, SLUŽBA *FRONT OFFICE*

Sarajevo, 30. 12. 2024. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINACIJSKIM TRŽIŠTIMA
23. 12. 2024. – 27. 12. 2024.

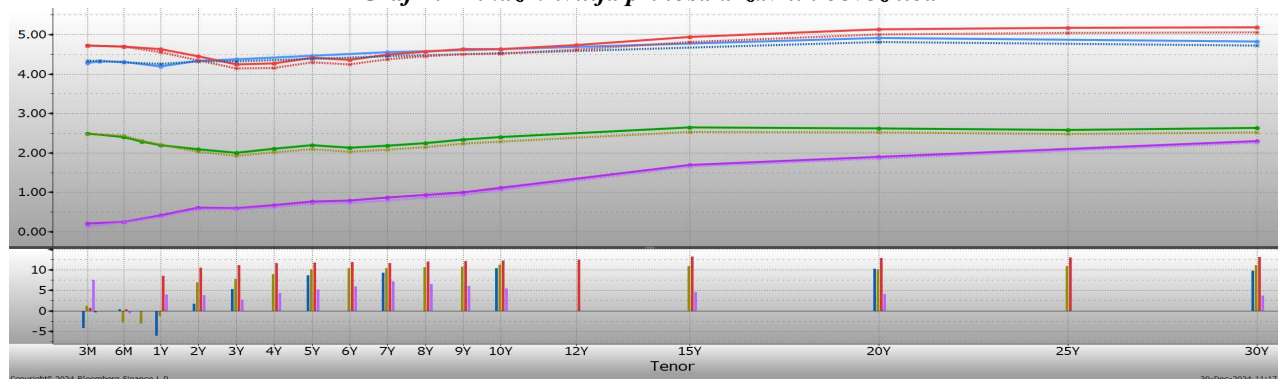
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	20.12.24	27.12.24	20.12.24	27.12.24	20.12.24	27.12.24	20.12.24	27.12.24
2 godine	2,03	2,10	4,31	4,33	4,35	4,47	0,58	0,62
5 godina	2,09	2,19	4,38	4,46	4,29	4,41	0,72	0,77
10 godina	2,29	2,40	4,52	4,63	4,51	4,63	1,06	1,13

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	20.12.24	27.12.24	
3 mjeseca	2,567	2,565	↓
6 mjeseci	2,431	2,402	↓
1 godina	2,248	2,241	↓

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krivulje prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 27. 12. 2024. godine (pune crte) i 20.12.2024. godine (isprekidane crte). Na donjem dijelu grafa prikazana je razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene nadnevke.

EUROZONA

Protekli tjedan u eurozoni je protekao mirno bez većih događaja, uoči blagdana zbog kojih su financijska tržišta bila zatvorena u srijedu i četvrtak, dok tržište obveznica nije bilo aktivno ni u utorak. Na kraju tjedna prinosi su zabilježili rast. Prinosi njemačkih obveznica su povećani za 7 do 11 baznih bodova, prinosi francuskih obveznica za 6 do 13 baznih bodova, a prinosi talijanskih obveznica za 2 do 10 baznih bodova.

Nakon što je izjavila da se eurozona nalazi „vrlo blizu“ postizanja srednjoročnog cilja inflacije od 2%, predsjednica ESB Lagarde je signalizirala da bi buduće smanjenje kamatnih stopa moglo biti uzeto u obzir ukoliko se inflacija nastavi smanjivati. Trenutna stopa od 2,2% je blizu cilja, ali je inflacija u uslužnom sektoru i dalje na visokih 3,9%. Lagarde se protivi uzvratnim trgovinskim mjerama prema SAD-u. Član UV ESB-a Makhlouf je izjavio da su ljudi koji govore da je neutralna kamatna stopa ispod 2% vjerojatno u zabludi. Dodao je da se sada suočavamo s više neizvjesnosti nego u ranom razdoblju izbivanja pandemije. Član UV ESB-a Vujčić izjavio je da će ESB vjerojatno ponovno smanjiti kamatne stope ukoliko nadolazeći ekonomski podatci budu sukladni prognozama ESB-a.

Premijer Francuske Bayrou je najavio cilj da postigne dogovor s Parlamentom u svezi s proračunom za 2025. godinu, koji bi smanjio deficit zemlje na blizu 5%, razina koji je njegov prethodnik bezuspješno pokušavao postići.

Istraživanje Njemačkog ekonomskog instituta IW je pokazalo da poslovne udruge Njemačke trenutnu situaciju vide kao lošiju u odnosu na prošlu godinu, te i dalje ostaju pesimistične u svezi s izgledima za 2025. godinu. Visoki

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica uporabe ili nemogućnosti uporabe informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.

troškovi energije, rada i materijala, zajedno s pretjeranom birokracijom, navode se kao izazovi za tvrtke. Također, neizvjesna situacija na globalnoj razini, te politički kaos na domaćem tržištu sputavaju izvoz i investicije. Polovina ispitanika očekuje da će doći do smanjenja broja radnih mjesta, posebno u sektorima kao što su proizvodnja željeza i čelika, mehanički inženjering, te građevina. Predsjednik Njemačke je raspustio Parlament, što je službeno otvorilo put prijevremenim izborima zakazanim za 23. veljače.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. Br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni razdoblje
1.	BDP – Nizozemska(Q/Q) final. III. tromjesečje	0,8%	0,8%	1,1%
2.	BDP – Španjolska (Q/Q) final. III. tromjesečje	0,8%	0,8%	0,8%
3.	Proizvođačke cijene – Irska (G/G) STU	-	2,1%	-1,7%
4.	Proizvođačke cijene – Španjolska (G/G) STU	-	0,9%	-3,9%
5.	Maloprodaja – Španjolska (G/G) STU	3,0%	1,0%	3,4%
6.	Stopa nezaposlenosti – Finska STU	-	8,1%	8,1%

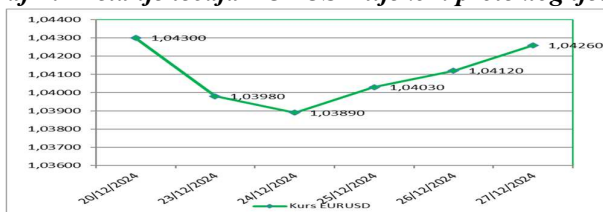
SAD

Financijsko tržište u SAD-u proteklog tjedna bilo je relativno mirno zbog sezone blagdana. Početkom tjedna objavljena je vijest da je aktualni predsjednik SAD-a, Biden, potpisao Zakon o potrošnji, bez kojeg bi se milijuni državnih službenika suočili s neplaćenim odsustvom ili radom bez plaće. Nacrt zakona financira Vladu do 14. ožujka 2025. O zahtjevu novoizabranog predsjednika Trumpa za podizanje gornje granice duga, kojem se protive neki demokrati i republikanci, raspravljat će se sljedeće godine. Fed je priopćio da će revidirati svoje testove na stres velikih američkih banaka kako bi se „izgladile“ promjene u potrebnoj razini kapitala iz godine u godinu. S druge strane, bankarske i poslovne udruge tužile su Fed zbog godišnjih testova na stres središnje banke, te su istaknule da traže više transparentnosti i doprinosa u načinu na koji se pravila usvajaju. Udruge, uključujući Institut za bankarsku politiku i Američku udruhu bankara, tvrde da su kriteriji Feda za testove osmišljeni u tajnosti i da proizvode „kolebljive i neobjašnjive zahtjeve i ograničenja na kapital banke“.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	21. pro	223.000	219.000
2.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	14. pro	1.881.000	1.910.000
3.	Indeks povjerenja potrošača	PRO	113,2	104,7
4.	Indeks građevinskih dozvola (M/M) F	STU	-	5,2%
5.	Prodaja novih kuća (M/M)	STU	9,7%	5,9%

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

USD je blago aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio pad s razine od 1,0430 na razinu od 1,0426.

VELIKA BRITANIJA

GBP je pokazala veću otpornost u usporedbi s drugim značajnim valutama, te je izgubila samo 1,5% na vrijednosti u odnosu na USD od početka godine. Ministrica financija Reeves potvrdila je da postoje značajni izazovi u procesu popravljavanja ekonomske situacije, te da novi proračun ima za cilj osiguranje održivog dugoročnog rasta. Prema navodima Bloomberg, Velika Britanija će se u 2025. godini suočiti s novim izazovima koji će testirati otpornost ekonomije. Zemlja je u drugoj polovini tekuće godine iskusila dramatičan gubitak zamaha u ekonomskom razvoju. Vlada planira povećati svakodnevnu potrošnju i investicije u 2025. godini kako bi podržala ekonomiju. Očekuje se da će rast biti brži nego u 2024. godini, ali ne puno. Povjerenje potrošača se blago popravilo, ali je i dalje ispod povijesnog prosjeka i razine na kojima bi trebalo biti. Štednja je značajno porasla. Bloomberg smatra da će Trump koristiti strategijski pristup pri uvođenju tarifa, te da će uvođenje biti postupno. To znači da izravan utjecaj tarifa na BDP Velike Britanije neće biti značajan i da će biti vidljiv tek 2026. godine. Također, prema Bloombergu, BoE će vjerojatno smanjivati referentnu kamatnu stopu tromjesečno u 2025. godini, te će ona na kraju godine iznositi 3,75%. Velika Britanija ponovno razmatra rok koji je postavljen za prestanak korištenja automobila na benzin i dizel (do 2030. godine), zbog zabrinutosti u svezi s mogućnošću ispunjavanja kvota za električne automobile. Namjera je pružiti više podrške ovom planu, uz zadržavanje istog roka i razmatranje prodaja hibridnih automobila do 2035. godine. Oprezni pristup BoE smanjivanju kamatnih stopa doprinio je tome da GBP ostane relativno jak. Investitori su fokusirani na daljnju putanju kamatnih stopa BoE i domaću ekonomsku politiku u uvjetima nesigurnosti u svezi s trgovinskim politikama novog predsjednika SAD-a Trumpa i ekonomskim izgledima u Velikoj Britaniji.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno	Prethodno
			stanje	razdoblje
1.	Bilanca tekućeg računa (u mlrd JPY)	III. tromjesečje	-23,0	-24,0
2.	BDP (G/G) F	III. tromjesečje	1,0%	0,7%
3.	Privatna potrošnja (Q/Q) F	III. tromjesečje	0,5%	0,4%
4.	Javna potrošnja (Q/Q) F	III. tromjesečje	0,6%	0,8%
5.	Izvoz (Q/Q) F	III. tromjesečje	-0,2%	-0,9%
6.	Uvoz (Q/Q) F	III. tromjesečje	-1,5%	5,8%

Tijekom protekle tjedna GBP je aprecirao u odnosu na EUR, pa je tečaj EURGBP zabilježio blagi pad s razine od 0,82970 na razinu od 0,82901. GBP je aprecirao i u odnosu na USD, pa je tečaj GBPUSD blago povećan s razine od 1,2570 na razinu od 1,2578.

JAPAN

Ministar financija Japana Kato izjavio je da će poduzeti odgovarajuće mjere protiv prekomjernih fluktuacija na deviznom tržištu, te da će blisko surađivati sa stranim vlastima. Bloomberg je izvijestio da su fondovi optimistični u svezi s tečajem USDJPY, predviđajući rast od 5% u sljedećim mjesecima. Hedž fondovi su povećali trgovinu opcijama sa uzlaznim trendom nakon odluka Fed-a o agresivnoj monetarnoj politici i slabije politike BoJ.

Japan planira smanjiti emisiju štetnih plinova s učinkom staklenika za 60% do 2035. godine. Da bi se emisija svela na nulu, Japan bi morao ukupno u svoj energetski sektor uložiti 7,7 milijardi USD do 2050. godine kako bi financirao niskokarbonske resurse i infrastrukturu. Kihara je izjavio da ne vidi veći negativan utjecaj viših kamatnih stopa na dužnike jer se stabilna politika BoJ odvija kao rezultat boljeg ekonomskog zdravlja. Prinosi državnih obveznica Japana su u petak porasli duž cijele krivulje, što je potaknuto očekivanjima tržišta u svezi s daljnjim povećanjima kamatnih stopa BoJ i prilagođavanjima portfelja na kraju godine koji ukazuju na mogućnost promjene u monetarnoj politici. Zapisnik s prosinačkog sastanka BoJ je pokazao da su članovi MPC bili podijeljeni kada je u pitanju glasovanje za i protiv povećavanja kamatnih stopa. Guverner Ueda je izbjegavao dati jasan signal o tome hoće li doći do povećanja kamatnih stopa u siječnju, ističući potrebu da se promatraju ekonomski uvjeti i rizici. Japan je odobrio rekordni proračun od 115,54 bilijuna JPY za fiskalnu 2025. godinu zbog troškova za društveno osiguranje i obranu. Očekuje se da će ukupan dug Japana premašiti udvostručeni iznos BDP-a ove zemlje. Ministarstvo financija planira povećati prodaju državnih obveznica prvi put u posljednje četiri godine.

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica uporabe ili nemogućnosti uporabe informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno	Prethodno
				stanje	razdoblje
1.	Prodaje širom zemlje (G/G)	STU	-	3,4%	-0,7%
2.	Indeks proizvođačkih cijena u sektoru usluga (G/G)	STU	3,0%	3,0%	2,9%
3.	Vodeći indeks F	LIS	108,6	109,1	108,9
4.	Koicidirajući indeks F	LIS	116,5	116,8	114,0
5.	Narudžbe strojarskih alata (G/G) F	STU	3,0%	3,0%	9,4%
6.	Stopa nezaposlenosti	STU	2,5%	2,5%	2,5%
7.	Odnos broja slobodnih radnih mjesta i broja prijavljenih radnika	STU	1,25	1,25	1,25
8.	Stopa inflacije u Tokiju (G/G)	PRO	2,9%	3,0%	2,5%
9.	Stopa temeljne inflacije u Tokiju (G/G)	PRO	1,9%	1,8%	1,9%
10.	Maloprodaja (G/G)	STU	1,5%	2,8%	1,3%
11.	Industrijska proizvodnja (G/G) P	STU	-3,2%	-2,8%	1,4%
12.	Indeks započelih kuća (G/G)	STU	-0,1%	-1,8%	-2,9%

JPY je tijekom proteklog tjedna deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio rast s razine od 163,12 na razinu od 164,59. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast s razine 156,31 na razinu od 157,87.

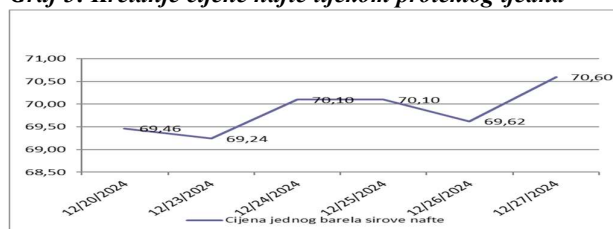
NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 69,46 USD (66,60 EUR).

Tržišta su tijekom prethodnog tjedna bila prilično mirna uslijed blagdanske atmosfere. Na početku tjedna cijena nafte je blago smanjena kako je USD aprecirao, a investitori odmjerili prijetnju novoizabranog predsjednika Trumpa da ponovo uspostavi američku kontrolu nad Panamskim kanalom. Predsjednik Paname je odbacio Trumpovu tvrdnju da Panama naplaćuje „previsoke“ naknade. Aprecijacija USD, nakon što je izbjegnuto zatvaranje Vlade SAD, također je smanjila potražnju za naftom. U utorak je cijena nafte povećana, nakon što je API objavio podatke prema kojim su zalihe nafte u SAD pale za 3,2 milijuna barela tijekom tjedna koji je završio 20. prosinca. U srijedu je tržište nafte bilo zatvoreno zbog blagdana, dok je u četvrtak cijena blago smanjena u odnosu na prethodni radni dan. Izvoz sirove nafte iz SAD-a u Kinu značajno je smanjen ove godine, za skoro polovinu, na 81,9 milijuna barela. Sukladno tome, Kina je pala s mjesta drugog najvećeg kupca američke nafte prošle godine na šestog po veličini ove godine. Rast cijene ovog energenta krajem tjedna bio je potaknut očekivanjima objavljivanja nižih zaliha sirove nafte u SAD-u, te optimizmom u pogledu ekonomskog oporavka Kine.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 70,60 USD (67,72 EUR), što predstavlja rast od 1,64% na tjednoj razini.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

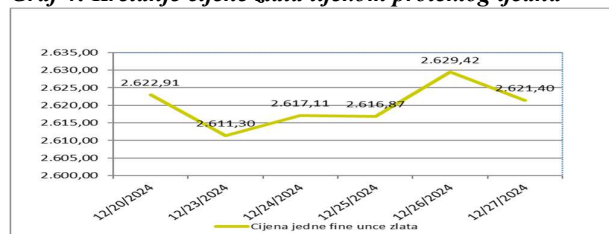
Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.622,91 USD (2.514,77 EUR).

Apresiasija USD i rast prinosa američkih državnih obveznica, nakon dogovora o proračunu, koji je u posljednjem trenutku spriječio zatvaranje Vlade SAD-a, odrazili su se na smanjenje cijene zlata na početku tjedna. U utorak se cijena zlata kretala u uskom rasponu, dok su tržišni sudionici razmatrali vjerojatnoću sporijeg tempa smanjenja kamatnih stopa Fed-a sljedeće godine. Tržište zlata je bilo relativno mirno u srijedu, kada je veći broj financijskih tržišta bio zatvoren zbog blagdana. Nakon rasta u četvrtak, na kraju tjedna cijena zlata je zabilježila smanjenje pod pritiskom rasta prinosa američkih državnih obveznica. Povišeni prinosi državnih obveznica umanjili su privlačnost poluga, dok je fokus tržišta i dalje na potencijalnoj inflatornoj politici novoizabranog predsjednika Trumpa i njenom utjecaju na izgled Fed-a za 2025. godinu.

Ove godine cijena zlata je u više navrata dostigla rekordne vrijednosti, zabilježivši rast od oko 28%, potaknut snažnim kupovinama središnjih banaka, geopolitičkim tenzijama i ublažavanjem monetarne politike od strane vodećih središnjih banaka. Također, izgledno je da će na godišnjoj razini cijena zlata zabilježiti najveći rast od 2010. godine.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata iznosila je 2.621,40 USD (2.514,29 EUR), što predstavlja blagi pad od 0,06% na tjednoj razini.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica uporabe ili nemogućnosti uporabe informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.